

فصلنامه علمی پژوهشی اخلاق پژوهی

سال هشتم • شماره دوم • تابستان ۱۴۰۴

Quarterly Journal of Moral Studies
Vol. 8, No. 2, Summer 2025

مزیت‌سنجی «رویکرد اجتهادی» به مثابه روش تحقیق در اخلاق اسلامی

مصطفی شریفی‌پور^{*}

 10.22034/ethics.2025.51890.1760

چکیده

به‌کارگیری «روش اجتهادی» در دانش اخلاق در قالب‌های متعددی از سوی پژوهشگران پیشنهاد شده است، اما به دلیل ناشناخته بودن یا تشکیک در کارایی این روش علمی در اخلاق، این روش هنوز به رویکرد غالب در این دانش تبدیل نشده است. هدف این تحقیق، شناسایی ظرفیت و مزیت‌های روش اجتهادی در اخلاق اسلامی برای «نظریه‌پردازی» و «مدیریت دانش» (به عنوان یکی از سیاست‌های کلی ابلاغی مقام معظم رهبری مدظله العالی) است. پس از تبیین چیستی «اخلاق» و «روش اجتهادی در اخلاق»، با بهره‌گیری از روش توصیفی و استنباطی، مشخص شد که روش اجتهادی در اخلاق، «هم‌آهنگ با قرآن و سنت»، «جامع‌نگر و عمیق»، «معتبر و دارای حجیت شرعی»، «سازگار با فقه و حقوق»، «اصیل و منعطف»، «دارای ظرفیت حل تعارض»، «عقل‌محور»، «تعیین‌کننده در مطالعات بنیادین» و «ارتقادهنده اخلاق تا سطح معیارهای الهی» است. از یافته‌های تحقیق این نتیجه به‌دست آمد که «روش اجتهادی در اخلاق اسلامی» می‌تواند به عنوان «روش معیار» در مطالعات اخلاق اسلامی مورد توجه قرار گیرد و ایده مدیریت کلان دانش را از مسیر مدیریت روش آن میسر سازد.

کلیدواژه‌ها

اخلاق، روش اجتهادی، مدیریت دانش، مدیریت روش، اخلاق اجتهادی.

* دانش‌آموخته سطح ۴ فقه و اصول حوزه علمیه قم، قم، ایران. | mspoor1363@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۱۲/۲۵ □ تاریخ تأیید: ۱۴۰۴/۰۳/۱۰

■ شریفی‌پور، مصطفی. (۱۴۰۴). مزیت‌سنجی رویکرد اجتهادی به مثابه روش تحقیق در اخلاق اسلامی. فصلنامه اخلاق پژوهی.

doi: 10.22034/ethics.2025.51890.1760 . ۴۸، ۲۷، (۲۷)۸